

1 Predgovor

Od 24. do 28. avgusta 2015 je na Oddelku za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani potekal Raziskovalni tabor spletne slovenščine za srednješolce JANES. Tabor je bil organiziran v okviru temeljnega nacionalnega projekta JANES – Jezikoslovna analiza nestandardne slovenščine je nacionalni raziskovalni projekt (J6—6842), ki ga od 1. 7. 2014 do 30. 6. 2017 financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, s sredstvi razpisa za predstavljanje, uveljavljanje in razvoj slovenskega jezika (JPR-UPRS-2015) pa ga je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo.

Z raziskovalnim taborom, na katerem so srednješolci dobili priložnost raziskovati slovenščino z najsodobnejšimi viri, tehnologijami in metodami, razvitimi v okviru projekta JANES (<http://nl.ijs.si/janes/>), smo želeli dijakom približati slovenščino in pokazati, da je izjemno zanimiv in pomemben predmet proučevanja. Poleg tega pa je bil naš cilj tudi, da dijake seznanimo z jezikovnimi tehnologijami, s katerimi slovenščina postaja vse bolj opremljena. Tako smo na praktično zasnovanih raziskovalnih delavnicah dijake uvedli v svet korpusnega jezikoslovja in jezikovnih tehnologij ter jih opremili s kompetencami, ki jim omogočajo, da s pomočjo prosto dostopnih virov za slovenščino samostojno odgovarjajo na najrazličnejša jezikovna vprašanja.

Z analizo izbranih jezikovnih prvin smo osvetlili razlike med standardno in spletno slovenščino na ortografski, leksikalni, skladenjski in slogovni ravni ter razlike med jezikom družbenih medijev in govorjeno slovenščino. S pomočjo opravljenih analiz so dijaki spoznali temeljne pojme s področja sociolingvistike in analize diskurza ter dvignili zavest o izbiri ustreznih jezikovnih različic v različnih govornih položajih.

Raziskovalni tabor je trajal pet dni. Vsak dan je bil posvečen drugi osrednji temi, ki je bila najprej predstavljena na uvodnem predavanju, temu pa so sledile vaje in delavnice. Na njih so dijaki v manjših skupinah pod nadzorom mentorjev, vrhunskih strokovnjakov s področja korpusnega jezikoslovja in jezikovnih tehnologij, samostojno raziskovali izbrano raziskovalno vprašanje. Ker menimo, da bodo gradiva koristila tudi drugim dijakom, študentom, profesorjem in jezikoslovcem, ki se želijo seznaniti s korpusnim jezikoslovjem in značilnostmi spletne slovenščine, smo jih zbrali v skupni publikaciji, ki je pred vami.

Poglavja sledijo programu tabora: v prvem poglavju *dr. Špela Arhar Holdt* predstavi osnove korpusnega jezikoslovja in delo z najpomembnejši korpusi za slovenščino, kot so referenčni

korpus Gigafida, vzorčni korpus Kres, korpus govorne slovenščine Gos, učni korpus Šolar in korpus spletne slovenščine Janes. V drugem poglavju *dr. Damjan Popič* oriše razvoj slovenske pravopisne norme podobnosti in osvetli razlike med standardno in spletno slovenščino. Tretje poglavje, ki ga je pripravila *dr. Polona Gantar*, je posvečeno večbesednim leksikalnim enotam v spletni slovenščini s poudarkom na kolokacijah in frazemih. *Dr. Ana Zwitter Vitez* v četrtem poglavju izpostavi podobnosti in razlike med računalniško posredovano komunikacijo in govornim jezikom ter demonstrira odkrivanje govornih elementov v spletnih uporabniških vsebinah. Gradiva sklenemo s poglavjem *dr. Tamare Mikolič Južnič* o pojavljanju in zapisovanju tujejezičnih prvin ter preklapljanju med jeziki v spletnih žanrih.

doc. dr. Darja Fišer

Ljubljana, oktober 2015